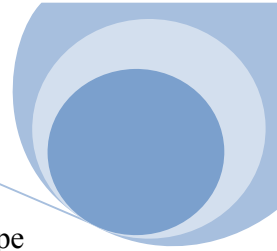


SODOBNE DRUŽBE

SPORT IN A GLOBAL AGE



UVOD

Ljudje, ki so vpleteni v športne aktivnosti, kot amaterji, profesionalci, posamezniki ali ekipe izžarevajo univerzalne značilnosti. Športne aktivnosti povzročijo tekmovalnost med ekipami, po drugi strani pa združujejo posameznike znotraj ekip. To notranje povezovanje v širši perspektivi pomaga pri oblikovanju identitet narodov, regij, mest ipd...

V primeru nogometa (povzeto po Armstrongu in Youngu), je ta igra, kot nekakšen vojni ritual. Igranje nogometa je naše bistvo, ki nas združuje v boju proti nasprotniku, katerega premagati je naš primarni cilj.

Kaj pa se zgodi v primeru, ko se te lokalne vrednote, skozi globalizacijska orodja prenesejo in razširijo po svetu?

Podobno, kot glasba, ples in umetnost, je tudi šport neodvisen od jezika. Deluje predvsem s pomočjo čustvenega jezika in komunikacije. Vrednote in emocije so zlahka razumljive in se tako množično prenašajo iz kulture v kulturo.

THE ORIGINS OF SPORT

Večina današnjih športov izhaja iz tradicionalnih ljudskih iger, katere so v predindustrialnih družbah igrali predvsem moški. Igre so predstavljale zabavo in oddih od dela, imele pa so tudi funkcijo povezovanja in proslavljanja identitete skupnosti.

Vloga iger je bila tudi, da so predstavljale nekakšen obred na prehodu med življenjskimi obdobji.

Zaradi povezovalne moči, ki jo ima šport, se je v njega pogosto vmešavala tudi politika. To je prišlo v poštev predvsem pri grajenju nacionalne identitete.

Večina športov ima korenine predvsem lokalne. S pomočjo standardizacije so jih nato prenesli in popularizirali po vsem svetu.

Od sredine 20. stoletja smo pri športu priče velikemu vmešavanju korporacij. Prevladal je predvsem ameriški model odvisnosti športa od sponzorskega denarja. Šport je tako postal velika arena, v kateri je neskončno možnosti za ustvarjanje dobičkov. K temu je veliko prispeval tudi napredek tehnologije in digitalizacija, s katero noben del sveta ni več nedosegljiv.

»PATRIOT GAMES«: SPORT AND NATION-BUILDING

Po mnenju Maguire –a vlade izbirajo šport, kot orodje za krepitev nacionalizma. To je seveda le eden od mnogih vzrokov. Nekoč so šport uporabljali tudi višji sloji z namenom, da preusmerijo agresijo nižjih slojev v nekaj kar bo imelo manj destruktivne posledice. Dobra športna in kondicijska pripravljenost pa je narodom seveda koristila v primeru mobilizacije vojske. Veliko lažje je ustvariti moštveni duh in občutek lojalnosti če le ta že obstaja znotraj športnih aktivnosti in se nato samo prenese v vojaško obliko.

BRITAIN, EMPIRE AND PLAYING THE GAME

Korenine modernega športa naj bi ležale v sredini 19. stoletja Velike Britanije (Eias – 1986). V njihovih elitnih šolskih sistemih so močno promovirali moštveni duh, junaštvo in moralne dolžnosti do svojega naroda in imperija. Te vrednote, ki so se jih naučili v šolah so nato prenesli na svoje visoke vojaške položaje. Ker pa je bila Velika Britanija močna kolonialna sila so se njihove vrednote seveda prenašale po mnogih delih sveta. Njihova zasluga je tudi neverjetna popularnost nogometa, predvsem v južni Ameriki. Uspeli pa so popularizirati tudi cricket in rugby.

OTHER NATIONS AND SPORT: THE EMPIRE STRIKES BACK

Igre, ki so jih Britanci predstavili svetu, so se v določenih državah hitro razvijale. Kar hitro so v njih



postajali boljši od samih Britancev. Pri nogometu sta se zelo hitro na vrh povzpeli Urugvaj in Argentina. Veliki Britaniji tako na svetovnem prvenstvu ni uspelo zmagati že vse od leta 1966. Zelo poznane so tekme v cricketu med V.B. in nekdanjimi kolonijami. Za te države, ki so bile dolgo pod tujo oblastjo so bile te tekme še posebej pomembne. Predstavljale so enoten boj proti kolonialistom. Veliko teh tekem so Britanci tudi izgubili.

Spodbujanje nacionalizma skozi šport pa je še posebej očitno pri eni izmed prvih kolonij V.B., torej ZDA. Že od nekdaj so njihovi politiki predvsem z športom uspeli združevati in aktivirati množico. Najbolj uspešen pri tem je ameriški nogomet in Super Bowl pokal. Njihove športe, kot na primer košarko pa so spretno uporabili tudi pri t.i. »amerikanizaciji« sveta. Nekakšna posebnost je Japonska, kamor so Američani uspeli prenesti baseball, kateri trenutno velja za japonski šport št. 1.

OLIMPIJSKE IGRE: UNIVERZALNA HARMONIJA?

Prve moderne Olimpijske igre so bile leta 1896 v Atenah. Glavni pobudnik je bil francoz Pierre de Coubertin. Vsake 4 leta se je večina držav udeležila teh iger, kjer so vsaj za trenutek pozabili na nesporazume in se predali športnemu duhu. Igre so služile tudi kot zelo učinkovito politično sredstvo kot npr.

- Amerika je poslala svoje atlete na to tekmovanje, izključno zaradi promocije svoje države.
- Države so tekmovala med seboj, katera bo gostila naslednje olimpijske igre zaradi velikih prednosti in možnosti za izboljšanje življenja tamkajšnjim prebivalcem.
- Med hladno vojno so Olimpijske in druge svetovne športne prireditve postale arena za tekmovanje med USA in USSR. Včasih pa so države tudi bojkotirale Olimpijske igre (USA je bojkotirala igre v Moskvi), kot sredstvo političnega nestrinjanja.

Športni dogodki kot so Olimpijske igre simbolizirajo idejo o enotnem svetu, kjer je na prvem mestu humanost in strpnost do soljudi.

Zraven krepitve nacionalnosti, je šport od nekdaj veljal kot dokazovanje svojih sposobnosti. To dokazovanje je še posebej poudarjeno pri moških. Tekmovanje v skupinah, kjer je prisotna skupinska vez, je še posebej prisotna pri slabo plačanih delavcih, da s tem nekako pozabijo na slabo plačano delo in se dokažejo na športnem področju, ki jim dvigne samozavest in se s tem ne počutijo kot da so na dnu družbene lestvice.

Boks: Etnični in družbeni vzpon

V 20-ih in 30-ih letih je boks bil sredstvo etničnega in družbenega vzpona za revne imigrantske/etnične manjšine kot Irce, Jude, Italijane, afro-američane in hispane. Člani teh skupin so si ne le podajali boksarsko krono, temveč so v njem tudi našli način, po katerem so si z zahtevnim treningom in veliko odločnostjo priborili priznavanje in spoštovanje v družbi.

Boks na pogled ni lepa stvar. Večina nastopov težke kategorije so prave orgije znoja, pljunkov in grobega nasilja. Boks že po svoji naravi spodbuja visoke stopnje hormonov, in s tem sproža tudi precejšno konkurenco in primitivnost.. Tako med samimi boksarji kakor tudi v publiku. Tudi rase in državljanstva so vedno na udaru.

Težkokategorijski nastopi 30-ih let so bili še sploh zaznamovani z etnično politiko. Najbolj je to bilo

spoznavno pri nacistih in fašistih, pri katerih sta boksarja Max Schmelling in Prim Carnera postala simbolična šampijona Hitlerjevih rasističnih in Mussolinijevih imperialističnih fantazij.

Verjetno najbolj znana je bitka med Temnopoltim Joe Louis-om in italijanom Carnero, pri čem so črncu dovolili vstop v ring le zaradi mednarodne krize in pomanjkanja belega ameriškega predstavnika.

Dvoboj je predstavljal rasistični boj med belci in črnci, kakor tudi med evropskim imperializmom ter svobodo afro-američanov. Zmagal je Louis, vendar pa je ta naknadno izgubil proti Schmellingu, Hitler je to videl kot veliko zmago Nemčiji, in ga je razveselilo. Vendar pa je Louis končno premagal Schmellinga med kasnejšo revanšo v New York-u, ki so jo napeto spremljali Američani, Evropejci in Afričani.

Louisovo zmago so proslavljali po vsem svetu. Boks je s tem postal svetovni šport, in drugi so mu kmalu sledili.

Cricket

V poznem 19. stol. je cricket postal pomembna vsakodnevna aktivnost navadnega smrtnika v Britaniji. Ekip je bilo ogromno. Mesta, vasi, cerkve, tovarne in celo ulice so imele svoje ekipe. In te so postale točke, okrog katerih sta se vrtela občutka ponosa in skupnosti. Nekatera mesta so celo naseljevala tuje igralce za izboljšanje uspeha, kar pa ni ranilo zvestobe in podpore do lokalnih ekip.

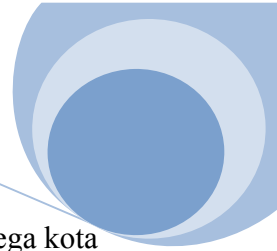
Partikularistične/lokalne identitete pod grožnjo

Procesu globalizacije športa pa sledi tudi proces korporatizacije. Ko finančna podpora ekipam od občin in skupnosti začne pojemati zaradi novih ekonomskih polic in reform, postaja uspeh športnih ekip vedno bolj odvisen od sponzorstva raznih podjetij. To je bilo najprej vidno pri Hokejskih ekipah v Kanadi. Pa čeprav se je večina ekip, kakor tudi domačih podpornikov upirala z raznimi demonstracijami in zahtevami za državno financiranje, se je ta "privatizacija" ekip nadaljevala. Zdaj sta večinski vpliv imela sponzorska podjetja in mediji, ne več domačini. Pa čeprav navadnemu smrtniku pri teh športnih veščinah še vedno gre za samozavest in ponos, se svet športa za vedno spremeni, in posameznikova podpora postane le simbolična. Šport postaja veliki finančni uspeh, okoli katerega se veliko vrti.

Dober primer se najde tudi v Britanskem nogometu v 80. letih, kjer konzervativna vlada želi "ukrotiti" divje tekme, ki so jih večinoma obiskovali nižji delavski sloji prebivalstva ki so na tekmah kleli in razgrajali. V sodelovanju z podjetji, ki želijo iztisniti kolikor se da dobička, jim to tudi uspe. Z ogromno in široko promocijo nogometa in prodajo posnetkov ključnih tekem medijem, kot tudi prodajo raznih dodatnih artiklov (npr. majic), jim uspe nogomet približati tudi srednjemu sloju prebivalstva.. Tam postane veliki uspeh, kar pa sponzorjem omogoči velika povišanja v ceni vstopnic in številne druge "čistostne" reforme, kot povečano število varnostnikov in kamer. Slabo plačanim in pogosto zelo divjim delavcem je zdaj udeležitev postala precej težja. Divje tekme so se spremenile v bolj umirjene in stacionarne prireditve za srednji razred, z močnim komercialnim ozadjem.

Nobert Elias (1897-1990)

Elias je vplival na veliko sociologov, tudi na te, katerih dela so vključena v tem poglavju. Eliasa je zanimalo, kako sta razmišljanje in čustvovanje povezana z dolgotrajnimi družbenimi transformacijami, vključno z procesom civiliziranja, po katerem je ravno najbolj znan. Prikažimo oris njegovih argumentov:



-(figurne)Predstave:

Namesto da o družbi razmišljamo kot o sistemu fiksnih struktur, jo moramo opazovati z zornega kota vedno več prekrivajočih-se in gostih družbenih mrež odnosov in predstav. Ljudje obstajajo le v odnosu z drugimi, in ta družbena omrežja temeljijo na soodvisnosti. Z večanjem prebivalstva, urbanizacijo in denarno ekonomijo, postajajo ti odnosi vedno bolj zapleteni.

-Procesi:

Vsi družbeni odnosi so v teku in nedokončni. To vključuje tudi razgrnjajoča-se življenja posameznikov. Zato je nesmiselno gledati na družbo kot da bi bila sposobna doseči neko popolno uravnovešenost, saj se družba ves čas spreminja.

Nenamerne družbene posledice:

Konkurenca obstaja s tem ko se posamezniki potegujejo za strateške priložnosti za izboljšanje sebe in/ali njihove skupine. Zato so boji za oblast vedno prisotni. Vendar če pogledamo realnost soodvisnosti: Monarhi potrebujejo aristokrate, ki sprejmejo in prepoznavajo njihovo mesto na prestolu. Ovisni so tudi od širokih mrež ekonomskih aktivnosti, ki so prisotne v družbi. To pomeni da nameni in dejanja posameznikov medtem ko ti sledijo lastnim interesom vedno vodijo do nenamernih/nenačrtovanih posledic. Red, ki privre na dan kot rezultat družbenih mrež, je veliko prepričljivejši/pomembnejši kot želja oz. načrt posameznika.

Proces civiliziranja:

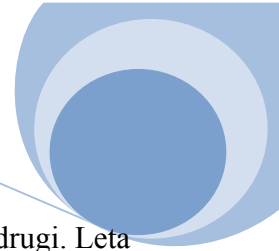
Elias je zagovarjal, da se posamezniki sčasoma in postopoma naučijo obvladati čustva, njihovo neprimerno/nečustveno vedenje do soljudi ter njihovo usmerjenost k nasilju. Razvijejo se jim morale in bonton. Ko ta samokontrola stopi v igro in prevzame nadzor, se istočasno tudi povečajo možnosti za pomik k vse večji družbeni soodvisnosti, kot tudi družbenem omreženju in razlikovanju. Tako nastane možnost za bolj kompleksne družbene oblike: Ekonomske, kulturne kot tudi politične. Elias je videl izvor civiliziranja v centraliziranih državah, ki so se pojavile v Evropski srednjeveški fevdalni družbi. Sami učinki tega civiliziranja so najprej bili vidni pretežno v visoki družbi. Elias je ta proces priredil vedenju in značilnostim, ki so del modernega konkurenčnega športa.

Svetovno širjenje procesa civiliziranja:

Sčasoma so te prvine civiliziranega življenja razširile v druge(nižje) družbene sloje. Kasneje pa se je ta proces civiliziranja svetovno razširil. Temu je bil vzrok evropski kolonializem, saj so evropejci ta proces vsilili na druge skupnosti. Najprej je bila kolonialna vlada bazirana popolnoma na principu nadrejenosti vladajočih kolonialistov, vendar so se le ti kasneje zapletli v soodvisnost z domačini, saj je bilo to potrebno za produktivnost in učinkovito vlado. Domačini sami pa so prevzeli družbene značilnosti okupatorjev.

Človeško telo in dvig športa orientiranega na dosežke

Glede na to, da je telo središče vseh športnih aktivnosti, je uveljava in globalizacija športnih pravil vključevala reformo igrive narave telesnih aktivnosti, značilne v kulturi predindustrijskih družb, v serijo strogo discipliniranih fizičnih aktivnosti. Postopek gradnje modernega športnega telesa vključuje intenzivni trening, načrtovano in nadzorovano vadbo pogosto z uporabo tehnologije, in pa posebno dieto. Telesa profesionalnih/vodilnih športnikov izražajo moč, prevlado in popolnost. Vendar so na njih osredotočene tudi številne dileme vezane na spol, raso in spolnost.



Moderna telesna kultura in primer kenijskih tekačev

Atletika je najbolj svetoven vseh športov, saj privlači več narodnih predstavnikov kot katero drugi. Leta 1996 je bilo v IAAF(International Association of Athletic Federations) vključenih 206 narodov. Že od leta 1960 pa so izjemni dosežki kenijskih atletov pritegovali interes celega sveta. Kenija je imela tudi največ udeleženih predstavnikov glede na prebivalstvo od vseh sodelujočih držav, večina teh so bili moški. Prvi kenijci so začeli tekmovati leta 1954, in že sredi 60-ih so kazali obljubo zmage.

Vendar pred začetkom atletske kariere so se Kenijci morali prilagoditi. Njihove športne aktivnosti v predkolonizacijskem času so se zelo razlikovale od modernih mednarodnih in svetovnih veščin. Kenijci niso bili seznanjeni z težko konkurenco, strogo disciplino in visokimi standardi. Njihove veščine so bile veliko starejše preprostejše.. Npr. metanje kopja in navigacija skozi ovire, ki pa so bile del raznih odraslostnih obredov kot tudi preproste zabave.Vendar to se je drastično spremenilo ko jih je Britanija kolonizirala v 1900-ih letih. Takrat so člani "okupatorjev"(učitelji, administratorji, itd.) segli po vsaki priložnosti da bi modernizirali kenijce med njihovo izobrazbo. S tem so se naučili tudi principov in načinov modernega športa. Od Britancev so prevzeli družbene značilnosti, kakor tudi timski duh in spoštovanje do prijateljske konkurence. Sprejeli in razumeli so tudi potrebo po strogi disciplini in postavljanju visokih ciljev.

Za kenijce je bilo obvezno sprejeti vse standarde in omejitve modernega športa. Tudi takšnih, ki si jih niso znali predstavljati. Vendar je bila sprememba neizogibna, saj brez teh prilagoditev ne bi bilo moč sodelovati v svetovnih športih. Poglejmo torej, kako se je tradicionalna Kenijska kultura telesnega gibanja spremenila med 20-mi in 50-mi leti:

-Vsa telesna gibanja, povezana z športno aktivnostjo so iz domačij, godzov in vasi premestili na posebna športna igrišča. Te so nato ločili od preostalega družbenega življenja v časovnem, prostorskem in aktivnostnem smislu.

-Atletska steza in igrišče sta sestavljala prostor, ki je na svetu enak vsem drugim takšnim modernim prostorom za šport. Moderni atletski prostor je nadomestil tradicionalni kenijski raznolik in odprt prostor.

-Prejšnja popolna svoboda gibanja je zdaj bila omejena z "štart in cilj" črtami kakor tudi natančno, geometrijsko določenimi polji.

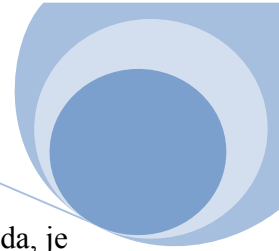
-Svobodo je dalje omejevalo merjenje časa do desetinke sekunde in potreba po ustaljenem urniku aktivnosti.

-Delati so se morali strogi zapiski za primerjavo dosežkov posameznih ekip z drugimi tekmovalci po svetu. To je bilo v popolnem nasprotju s tradicionalno preprostostjo predmodernih družb, ki so dosežke med prijatelji in družino prenašali ustno in poenostavljeno.

-Zaradi etike modernega športa, sta Orientacijo k užitku, avanturi in družbeni solidarnosti nadomestila stroga merila o maksimalnem trudu in želja po visokih in nenehno izboljšanih rezultatih.

-Na koncu pa so kenijski atleti morali svoja telesa in svobodno voljo podvreči ubogljivosti in nemilostnem, nepopustljivemu treningu, namenjenemu povišanju telesnih zmogljivosti na globalni atletski standard. Cena tega je bila izguba individualnosti in svobode.

To je popoln primer, na katerem so jasno vidne zahteve moderne kulture telesnega gibanja. Vsiljuje namreč strog, instrumentalen režim za doseganje svojih ciljev, ki pa je v močnem kontrastu z starejšo telesno kulturo.



Rasno označevanje športnih teles: Spremembe na vidiku?

Čeprav ima šport ogromen pomen za individualnost in genialnost vsakega posameznega naroda, je vedno večja potreba po "uvažanju" tujih športnikov v narodnih disciplinah. To je pripomoglo k upadanju rasizma in razlik v državljanstvu. Vendar je šport bil ves čas tudi zelo spolno usmerjen. V veliki večini so do nedavnega nastopali le heteroseksualni, beli moški. Zato ker bi ti naj odsevali karakter svojega naroda. Čeprav so se ti "zidovi" veliko omilili, se še vedno na veliko razpravlja o primernosti spola, rase in usmerjenosti za predstavo in odsev naroda. Na kratko bomo predstavili eno območje teh vprašanj, in sicer rasistično naravo narodnih in svetovnih športov.

Rasizem v športu in drugih aktivnosti se je pojavljal že od nekdanj in se odražal v telesnem gibanju. Države kot npr. južni del ZDA in južna afrika so to podpirale zelo odprto in so vse do 60-ih let ločevale črno in belo prebivalstvo, pri tem so belci seveda bili nadrejeni in črnci so to morali sprejeti in kazati z obnašanjem, ter živeti ločeno življenje. Takšno ravnanje je družba podpirala. Te države seveda tudi niso dovolile črncem da bi sodelovali v državnih in svetovnih športnih veščinah.

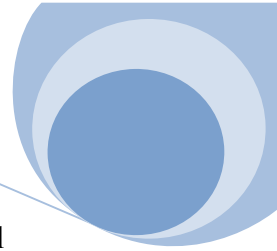
Skozi tek 20. stoletja je bilo na svetu vidnih čedalje več izjem skozi to rasistično osredotočenje. Število izvrstnih črnih tekmovalcev se je čedalje večalo čez mnogo disciplin. Dober primer je bil američan Jesse Owens, katerega dosežki na Berlinskih olimpijskih igrah leta 1936 so osupnili nacistično vlado, ter nasprotovali njihovi teoriji o nadrejenosti bele rase.

Dandanes v evropskih ekipah (še posebej nogometnih) igrajo igralci pretežno iz Južne Amerike, ter zahodne in severne Afrike, itd. Ve se tudi, da so te ekipe od njih odvisne v veliki meri, in jih ne obravnavajo rasistično. Črnci so tudi zelo dominantni v svetu košarke, kjer je njihova udeležba kar najvišja.

Kljub številnim dobrodošlim spremembam, v svetovnem športu še vedno obstajajo elementi rasizma in rasnega diferenciranja. Te lahko vidimo npr. na tekmah, kjer ponekod še danes gledalci izražajo rasistično nagnjenje z raznimi komentarji in izjavami. Nekateri tudi velike uspehe črncev razlagajo kot neke vrste biološko prednost. To je seveda zelo žaljivo in ponižno, ker ti ljudje nočejo priznati njihovega trdega dela in vloženega truda kot gradnika njihovih dosežkov. Še bolj očiten pa je pritisk naroda na njihove športne predstavnike, da s svojimi izražaji in dejanji ne smejo porušiti delikatne predstave o enakopravnosti in enolikosti v državi, ki je le prirejena za tuje oči. Temu sta se na mehiških olimpijskih igrah uprla dva afro-američana, ko sta ameriški zastavi obrnila hrbet ter dvignila pesti v podporo črnemu močnostnemu gibanju. To je, hvala medijem, videl ves svet. Američani pa tega seveda niso bili veseli.

Globalizacija, amerikanizacija ali homogenizacija

Ključno vprašanje pri preučevanju športa je ali je širjenje modernih športnih kultur (športizacija) najbolje prikazano kot pristna globalizacija ali le še eden primerek kulturnega imperializma ZDA, kateri pa, medtem ko globalizacija poudarja rast raznolikosti, zapletenosti in razlik, v nasprotju zagovarja homogenizacijo (enoličnost) športnega prakticiranja po vsem svetu. Da bi lahko ta problem ustrezno preučili, moramo te argumente ločiti na tri prekrivajoča-se vprašanja. Kako prevladujoča sta šport in športna kultura ZDA postala v raznih državah? Kako sta komercializacija športa in njegovo upotrebljanje vplivala na gledalčevo doživetje in od kod so izvirali pritiski zanj? Kakšen je učinek množičnih medijev (še posebej televizije) na današnji moderni šport? Kot bomo videli, se pri nekaterih elementih izraža amerikanizacija svetovnega športa, medtem ko se pri drugih ne.



AMERICAN SPORT DOMINANCE: AN EVALUATION

Ameriški športi so se hitro razširili po vsem svetu. Velik uspeh je imel basball, ki se je razširil predvsem v centralno in južno Ameriko, še največji uspeh pa je doživel na Japonskem. Klasičen primer je postala košarka, ki se je izjemno razširila skoraj po vseh državah sveta. Skoraj povsod sedaj spada med 5 najbolj popularnih športov. Pri svojem širjenju ameriški športi uporabljajo vsa mogoča orodja in okoliščine. Ob promoviranju NFL lige v Veliki Britaniji na primer so Britancem predstavili tudi za njih povsem nov stil komentiranja in prenašanja igre, ki temelji predvsem na zabavi za razliko od Britanskega, strožjega novinarskega poročanja.

Po svetu pa se niso razširili samo ameriški športi. Poznamo, kar nekaj primerov množične globalizacije, ki pa odločilno povezana z Ameriko. Takšni primeri so tenis, plavanje, cricket, polo in atletika. Vse bolj popularni so tudi dvoboji, ki temeljijo na azijskih borilnih veščinah. Iz tega lahko vidimo, da pri širjenju športa odločilno delujejo mnoge države in predeli, ne samo Amerika.

Poseben primer je Nova Zelandija, ki se je do neke mere upirala ameriškim športom in njihovemu načinu komercializacije tv prenosov. Vendar so sčasoma ugotovili, da bi tudi oni sami lahko preko rugby-j-a profitirali. Tako so ga do neke mere amerikanizirali in ponesli po svetu.

Največja in najbolj prepoznavna športna osebnost na svetu je Michael Jordan. Andrews je preučeval njegov vpliv na Poljsko mladino. Jordan je bil izjemno popularen v vseh vzhodno evropskih državah. Mladina se je povezovala z njim preko izdelkov, ki jih je promoviral (Nike). V Poljakih se je povečala želja po zahodnem načinu življenja in po večji svobodi. Tako je prišlo do hitrejšega razvoja post-komunistične identitete naroda.

COMMERCIALIZATION OF GLOBAL SPORT AND AMERICAN INFLUENCE

Že od osemdesetih se proces spreminjanja športa v komercialne dobrine imenuje korporizacija. Ravno tukaj je bil Michael Jordan najbolj uspešen. Izdelki, ki jih je promoviral on so dosegli neverjetno popularnost.

Obstaja pa več aspektov in pogledov na korporizacijo.

Šport je spremenil svoje običaje. Iz aktivnosti za zabavo se je spremenil v velik zaslužkarski posel. Postal je profesionalen in kot tak zahteva celotnega človeka, ki se mu mora popolnoma posvetiti. Ljudje, ki stojijo v ozadju so se močno profesionalizirali in strukturirali. Vse od predstavnikov za javnost, do direktorjev itd..

Vsi so postali odvisni od sponzorjev. Tako posamezniki, kot klubi imajo za sabo večje podjetja, ki jih plačujejo in v zameno pričakujejo pozitivno promocijo.

Prihaja tudi do vse širšega zvezdnitva bolj uspešnih igralcev, ki so s svojo prisotnostjo brez težav pritegnejo množico in tako pomagajo njihovim naročnikom za različne vrste promocij.

Povzetek virov zaslužkov, ki jih prinaša šport:

- Investiranje v lastno športno znamko, z prodajo velikega števila rekvizitov in produktov z lastnimi simboli.
- Prodaja pravic za prenašanje tekem prek TV.
- Veliki športni transferji igralcev iz manjših športnih okolij v velike klube.
- Ustvarjanje novih proizvodnih obratov namenjenih izključno izdelovanju izdelkov športne branže.

Velika želja po denarju in usmeritev h kapitalizmu je tako precej spremenila šport. Izgubilo se je razmišljanje, da je važno sodelovati in ne zmagati. Dandanes zмага pomeni vse. Vsi hočejo zmagati in tako posledično prislužiti največ denarja.

Ravno tako je prišlo do velike pompoznosti in pretiranega oglaševanja športa. Vsak športni dogodek je dandanes medijsko dobro pokrit in usmerjen k privabljanju množic in seveda denarja.

TELEVISUALIZATION OF GLOBAL SPORT AND ITS CONSEQUENCES

Po Millerju je televizija glavni motor za širjenje športa. To je omogočila cenovna dostopnost televizorjev po drugi svetovni vojni. S tem se je ustvarilo ogromno potencialno občinstvo. Leta 1995 naj bi bilo v uporabi 850 milijonov televizorjev v 160 državah. Občinstvo po teh ocenah pa 2.5 milijarde.

Pri širjenju in dostopnosti TV signala je bila zelo pomembna tudi digitalizacija signala in prenos prek satelitov. S tem je bila odstranjena ovira časa in prostora. Istočasno lahko tako isti prenos gledamo na vseh koncih sveta.

Cilj vseh športnih organizacij je da so njihovi klubi čimbolj uspešni in čimbolj atraktivni. Od tega je predvsem odvisno tudi, koliko medijske pozornosti bodo deležni. Medijska pozornost pa seveda posledično prinese večjo naklonjenost in prepoznavnost med občinstvom.

REVIEW

Bije se trd boj med velikimi korporacijami, ki hočejo od športa ogromno zaslužiti, in raznimi mednarodnimi športnimi organizacijami. Sami športniki pa se znajdejo nekje vmes brez prave moči in vpliva na potek dogodkov.

Globalizacija športa ima kar nekaj negativnih učinkov. Nekateri od teh so:

Delokalizacija in denacionalizacija nekaterih športov, kar pri navijačih povzroči občutek, da so izgubili svojo ekipo in identiteto.

Vse večji razkorak med kvaliteto in uspešnostjo ekip, na eni strani imamo neverjetno bogate in uspešne klube, na drugi pa klube, ki se borijo za obstanek.

Migracija igralcev iz vseh narodov v en klub, s čemer se pri igralcih izgubi občutek za nacionalnost.

Zanemarjanje nekaterih športov, saj se več denarja steka v tiste, ki so že dobro uveljavljeni.

Seveda pa globalizacija prinaša tudi pozitivne lastnosti:

Pomaga pri razvoju kulturno pestrega sveta.

Investicije v šport dvigajo standard v državah tretjega sveta.

Državam v razvoju pomaga pri grajenju nacionalne zavesti.